

تئاتر درمانی

و نحوه مشارکت آنها در به نمایش در آوردن آن موضوع نیز اثر دارد.

بعدها، در سال ۱۹۳۰ «روزنامه زنده» در ایالات متحده بر روی صحنه آمد که خود نوعی از «تئاتر خود جوش» مورنو بود.

اصل کار مورنو از تئاترهای تراژیک یونان قدیم اقتباس شده بود و این تا تئاترها و نمایشهای تلویزیونی و سینمایی فعلی نیز ادامه می‌یابد. وقتی عده‌ای از مردم در کنار هم، صحنه‌های دلسوز یا ترسناک را می‌بینند، بعد از آن، اغلب پالایش، تخلیه و راحتی عواطف خود را حس می‌کنند. معمولاً به نظر می‌رسد که حضار بعد از دیدن چنین نمایشهایی، از ترس‌هایی می‌یابند و علت آن را به آن تراژدی نسبت می‌دهند. به هر حال، مورنو از اخبار روزنامه شروع کرد و آن را به مسائل و تراژدیهای زندگی افراد تعمیم و توسعه داد. برای مورنو، اشخاص نمایش‌دهنده و نمایش در «اینجا و اکنون» از اصول اولیه هستند. تجربه و اجرای پی‌درپی یک واقعه گذشته به افراد این امکان را می‌دهد تا نسبت به آن، تجربه ملموس‌تر و واقعی‌تری داشته باشند و در نتیجه، ذهنیت واقعی‌تری نیز نسبت به وقایع گذشته زندگی‌شان بیابند.

صحنه تئاتر درمانی مانند آزمایشگاهی در محیطی آزاد و قابل انعطاف به فرد این امکان را می‌دهد که راه‌حلهای جانشینی مناسب‌تری در مورد مسئله‌اش پیدا نماید. وقتی فرد مسئله‌اش را در میان جمع و با کمک همان افراد نشان داد، به هنگام بحث و مشارکت بعدی، در می‌یابد که تنها او نیست که این مسئله را دارد، و در میان افراد گروه نیز هستند کسانی که از این نظر، مشابه او می‌باشند. در حین انجام نمایش تئاتر درمانی اطلاعات روانشناختی وسیعی از افراد بدست می‌آید که برحسب نگرش تحلیل‌کننده، مورد استفاده خواهند بود.

مورنو معتقد بود که در تمام اختلالات روانشناختی می‌توان از اصول تئاتر درمانی به عنوان یک روش درمانی مفید بهره گرفت؛ حتی در جنون‌ها! او کاربرد تئاتر درمانی را به بیماران محدود نمی‌کرد، بلکه این روشها را در مورد بزه‌کاران، مجرمان، افراد عادی و جمعیتها و مؤسسه‌ها نیز به کار می‌برد. همچنین در موقعیتهای آموزشی، مشاوره ازدواج، مشکلات مراکز صنعتی و به طور کلی برای کلیه موارد مشاوره و راهنمایی با روش‌شناسی مشخص از تئاتر درمانی استفاده می‌شود. از سالهای ۱۹۴۰ به بعد، مؤسسه مورنو، تئاتر درمانی را به جمع مردم آورد و به این ترتیب، همه می‌توانستند در آن شرکت نمایند. مورنو معتقد است که شاید روزی بتوان تئاتر درمانی را در تلویزیون به صورت «روانپزشکی توده مردم» مطرح نمود.

در تئاتر درمانی را جهت کسب آگاهی و بصیرت بیشتر، هدایت می‌نماید.

در ایران، از سال ۱۳۵۶ در انستیتو اعصاب و روان بیمارستان حافظ - شیراز تئاتر درمانی به مدت شش، هفت سال فعالانه و به کمک وسائل سمعی و بصری پیشرفته بعنوان یکی از روشهای درمانی بکار گرفته شد و نتایج خوبی در برداشت.

تاریخ تئاتر درمانی به عنوان یک روش روان درمانی، به کارهای دکتر «مورنو» برمی‌گردد. ایشان از سال ۱۹۲۱ در وین کار خود را در این زمینه آغاز کرد و تئاتر درمانی را «علم کشف حقیقت» نامید. معمولاً مورنو ابتدا خود در میان گروه به صحنه می‌آمد و یک واقعه مربوط به اخبار روز را که از جراید بیرون آورده بود، توصیف می‌کرد. حضار با کارگردان (مورنو) در این زمینه شروع به بحث می‌کردند، و سپس کارگردان از آنها دعوت می‌کرد تا به صحنه بیایند و آن واقعه را بصورت تئاتری به اجرا درآورند. این بازیگران در زمینه تئاتر افراد حرفه‌ای نبودند، بلکه هر یک مشکلات فردی - روانشناختی داشتند که برای درمان، مراجعه کرده بودند. مورنو دریافت که مسائل فردی اشخاص نه تنها در نحوه انتخاب موضوع خبری بلکه بر نوع

تئاتر درمانی به نمایشی گفته می‌شود که حل‌کننده مشکلات عاطفی شخص باشد. این شکل از تئاتر بر حول و حوش عواطف شخص اول متمرکز است. به طور کلی ممکن است در بخشهای مختلف زندگی فرد مانند گذشته، حال و آینده وی، گردش کند معمولاً سمت و سوی اصلی حرکت تئاتر درمانی، بخشهای عمیق عواطف فردی است.

نقش بازی کردن به صورت تئاتر از زمانهای قدیم و پس از به وجود آمدن تمدن و شهرنشینی وجود داشته است. در ابتدا تئاتر به عنوان وسیله‌ای برای انجام مراسم، آداب و سنن خاص به کار می‌رفت، در حدود ۴۰۰۰ سال قبل از میلاد، مصریان از تئاتر در این موارد بهره می‌گرفتند، همچنین در یونان قدیم، تئاتر تراژیک نضج گرفت که در آن، اسطوره‌های باستانی مثل اسطوره ادیپوس، به نمایش در می‌آمد.

حرکات موزون، رقص، آواز، موسیقی، پانتومیم و شکل‌های دیگر نمایشی، یک نیاز بشری برای بیان تئاتر یا سمبولیک، چه از نظر بازیگر و چه از دید تماشاگر بوده است. بنابراین، عجیب نیست که تئاتر جای خود را به تدریج در موارد خاصی مانند آموزش، تعلیم و تربیت و روان درمانی باز کند و به عنوان محدوده مشخص تئاتر درمانی مورد قبول قرار گیرد.

تئاتر درمانی توسط "جاکوب لوی مورنو" بنیانگذاری شد. او روانپزشک بود، در رومانی متولد شد، در وین زندگی و کار کرد، و بالاخره در سال ۱۹۲۵ برای ادامه کار خود به آمریکا رفت. او هم دوره فریود بود و تلاش خستگی‌ناپذیر و سرسختانه‌ای را در جداسازی اصول تئاتر درمانی از اصول روانکاوی به انجام رساند. در تئاتر درمانی‌های امروزی مایه‌هایی از گروه درمانی، گشتالت درمانی، روش تحلیل روابط، رفتار درمانی و بعضی روشهای دیگر روان درمانی که اساس کار آنها «اینجا و اکنون» می‌باشد، به کار گرفته شده است.

در تعریف تئاتر درمانی می‌توان گفت که عبارت از یک روش گروه درمانی است و در آن، خصوصیات برجسته شخصیت، ارتباطات بین فردی، تعارضات و کشمکشهای روانی و همچنین اختلالات احساسی و عاطفی توسط روشهای مخصوص نمایشی مورد مشاهده و بررسی قرار می‌گیرند. عوامل اصلی در این روش عبارتند از: ۱- شخص اول یا پروتاگوئیست که محور اصلی است و مشکلات روحی خود را به کمک افراد دیگری بنام «یاور» به نمایش می‌گذارد؛ ۲- «یاور» که جنبه‌ها و ابعاد متفاوتی از شخص اول را مطرح و به نمایش می‌گذارد؛ ۳- کارگردان (تئاتر درمانگر) که افراد شرکت‌کننده

